

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Forespørgsel nr. F 14:

Forespørgsel til skatteministeren:

»Hvad vil regeringen gøre for at afklare diskussionen om lovligheden af de skattefradrag, der er givet i forbindelse med bankredninger, og hvad er regeringens planer for at få placeret et politisk ansvar i denne forbindelse?«

Af Frank Aaen (EL) og Søren Søndergaard (EL). (Forespørgslen anmeldt 31/10 95. Fremme af forespørgslen vedtaget 7/11 95).

Begrundelse

Frank Aaen (EL):

Den sag, vi skal behandle i dag, startede med, at et stort flertal uden om regeringen ønskede at undersøge Sparekassen Nordjyllands overtagelse af Himmerlandsbanken og tidligere skatteminister Ole Stavads ansvar i den forbindelse. Ikke mindst det politiske ansvar i sagen ønskede flertallet at få klarlagt.

I forhandlingerne om denne undersøgelse og ved nedsættelsen af Stavadudvalget blev det aftalt, at der skulle laves en undersøgelse af håndteringen af de mange andre bankredninger. Desuden blev det aftalt, at der skulle laves en særlig undersøgelse af Bikubens overtagelse af Bornholmerbanken.

På baggrund af de vedtagelser og aftaler i forbindelse med nedsættelse af Stavadudvalget er der nu lavet og offentliggjort en række undersøgelser. Det drejer sig om advokat Letts rapport om Bikuben og Bornholmerbanken fra december 1994, der fastslog, at der var tale om et ulovligt fradrag, og at Bikuben – i modsætning til, hvad der var tilfældet i Spar Nord-sagen – ikke havde ret til at få fradraget, selv om der forelå et tilsagn fra Told•Skat.

Dernæst kom skatteministerens såkaldte Kjørundersøgelse fra april i år, der fastslog, at en stribe sager var håndteret i strid med skatte-reglerne, og at der var givet ulovlige skattefradrag for et milliardbeløb. Rapporten var bemærkelsesværdig både på grund af sit resultat, og fordi det er sjældent, en offentlig myndighed på den måde og så åbent kritiserer sin egen virksomhed.

Siden kom Økonomiministeriets rapport om bankredninger siden 1980 fra juni i år, der bekræftede Kjørundersøgelsen, men noget overraskende konkluderede, at de ulovlige fradrag stort set alle kunne være konstrueret lov-

ligt med samme virkning for pengeinstituttet, som det ulovlige fradrag gav.

På baggrund af forespørgselsdebatten om de ulovlige bankfradrag og Kjørundersøgelsen tog vi i maj måned Kjærrapporten til efterretning her i Tinget og noterede os samtidig, at regeringen havde iværksat en undersøgelse for at få placeret et ansvar for de ulovlige fradrag. Denne undersøgelse udarbejdede advokat Svenning Andersen, og undersøgelsens rapport kom her i oktober.

Imod det oprindelige kommissorium foretog Svenning Andersen en ny vurdering af fradragenes lovlighed og nåede frem til en konklusion, der afveg væsentligt fra Skatteministeriets egen undersøgelses.

Op endelig kom som den sidste i rækken Told•Skats vurdering af, om pengeinstitutterne kan miste de ulovlige fradrag.

Det billede, der tegner sig på baggrund af denne stribe rapporter, er meget klart. Reglerne på dette område kan bøjes og strækkes i en grad, der er helt uhørt. De lærde på området strides om lovligheden af fradrag for milliarder af kroner, og naturligvis må en sådan strid afklares: Var fradragene lovlige, eller var de ikke lovlige?

Afklaringen er nødvendig både for at vurdere, hvad der er sket, og bestemt også, fordi disse skattelove fortsat er gældende. De kan bruges den dag i morgen, hvis der opstår en bankkrise.

Desuden må vi naturligvis have afklaret, hvordan en sådan praksis, som den vi har set her, kunne udvikle sig, uden at der på noget tidspunkt er truffet en klar og åben politisk beslutning. Derfor denne forespørgsel.

Besvarelse

Skatteministeren (Carsten Koch):

Jeg vil indledningsvis takke Enhedslisten for initiativet til denne forespørgselsdebat. Den giver os lejlighed til endnu en gang at få drøftet spørgsmålet om bankredninger.

Dernæst må jeg nok desværre skuffe hr. Frank Aaen og hr. Søren Søndergaard, idet jeg ikke mener, at der er nogen diskussion om lovligheden af de skattefradrag, der er givet i forbindelse med bankredninger.

Jeg opfatter – som jeg også sagde under forespørgselsdebatten i foråret – ikke de fremlagte undersøgelser eller rapporter som indlæg i nogen debat. Jeg kan derimod konstatere, at

man i aprilrapporten og i rapporten fra Lars Svenning Andersen er enig om selve retsgrundlaget, samt at man i retsansværelsen når til samme konklusion, for så vidt angår de bankovertagelser, der teknisk ligner Spar Nord-sagen.

Jeg skal ikke benægte, at rapporterne på andre punkter ikke når til samme resultat. Det var heller ikke nødvendigvis meningen. Gruppen bag aprilrapporten blev bedt om at afdække retsforholdene vedrørende overtagelserne af danske banker siden 1984, hvorimod regeringen besluttede, at Lars Svenning Andersen som opfølgning af aprilrapporten skulle gå et skridt videre og se på, om der eventuelt kunne gøres et ansvar gældende over for embedsmænd i Skatteministeriet, og om ministre har været orienteret om praksis eller har fået forelagt sager af den karakter, som indgår i rapporten. Det var med andre ord to forskellige opgaver og dermed to væsensforskellige indgangsvinkler.

Da sigtet med Lars Svenning Andersens rapport bl.a. har været at finde frem til, om der var grundlag for at rejse tjenestemandssager mod implicerede embedsmænd, fokuseredes der anderledes på de juridiske forhold. Ved vurderingen af, om der foreligger en tjenstlig forseelse, får det væsentlig betydning, om en given praksis uden tvivl har manglet lovhjemmel, eller om den hviler på en diskutabel fortolkning, som må komme den anklagede til gode.

Jeg præciserede over for Svenning Andersen, som det også fremgår af rapporten side 9, at han i sine vurderinger af, om der var begået tjenstlige forseelser, ikke var bundet af aprilrapportens konklusioner om, i hvilke tilfælde der var handlet i strid med gældende skatteregler.

De punkter, hvorom der hersker uenighed, illustrerer den ikke ukendte kendsgerning, at jura ikke er nogen eksakt videnskab – specielt ikke skattejura. I en matematikopgave gives normalt ét rigtigt facit. Den går ikke, når opgaven er på baggrund af et kompliceret retsgrundlag at foretage en juridisk vurdering af et langstrakt, faktisk hændelsesforløb, der ikke kan oplyses fuldt ud. Her er der mulighed for flere vurderinger.

Jeg vil gerne sige, at jeg er enig med gruppen bag aprilrapporten om, at praksis har strakt sig langt, men den autoritative forklaring af lovligheden, som hr. Frank Aaen og hr. Søren Søndergaard synes at efterlyse, er der ikke mulighed for at opnå. Det tætteste, man kunne komme herpå, ville muligvis være at få en domstolsafgørelse. Ingen af de her diskuterede banksager

kan imidlertid føres for retten, hvilket vi må nøjes med at tage til efterretning.

Min opgave som skatteminister er i relation til disse sager først og fremmest at træffe de foranstaltninger, der skal til, for at vi ikke fremover skal opleve noget tilsvarende.

Svenning Andersens rapport bekræfter mig i, at det var på sin plads med de initiativer, som jeg iværksatte allerede i foråret.

For så vidt angår retstilstanden vedrørende overdragelse af pengeinstitutvirksomhed er denne med cirkulære nr. 35 af 16. marts 1995 blevet præciseret. Der er således ikke i dag nogen tvivl om, hvorledes en bankovertagelse klassificeres og behandles skattemæssigt korrekt.

Ydermere konstateres det med rapporten, at bankovertagelserne er blevet behandlet i et nærmest autonomt kontor uden det nødvendige samspil med Told- og Skattestyrelsens øverste ledelse. Dette forhold ændrede jeg i foråret, idet sager om bankoverdragelser blev flyttet bort fra det pågældende kontor.

For nylig tiltrådte professor Ole Bjørn som ny formand for Ligningsrådet. Min hensigt bag denne udpegning har været at få en opgradering af Ligningsrådet, således at dets arbejde i fremtiden vil have større vægt og ikke mindst i endnu højere grad vil være uafhængigt af Told- og Skattestyrelsen.

For så vidt angår det rejste spørgsmål om placeringen af et politisk ansvar, vil jeg gerne henvende opmærksomheden på, at ingen af de gennemførte undersøgelser har påpeget noget grundlag for at gøre et politisk ansvar gældende mod nogen af de ministre, der har siddet i den periode, hvor de pågældende bankovertagelser har fundet sted.

Forhandling

Frank Aaen (EL):

Nu vil jeg ikke prøve at gøre det her til en stor og meget skatteteknisk diskussion, men jeg synes, at det vil være korrekt at anføre den meget simple betragtning, som jeg tror hele befolkningen deler: at fradrag er noget, man kan få, hvis man har haft en udgift, og for bankers vedkommende noget, de kan få, hvis de har lidt et tab. Det har noget med rigtige penge at gøre og er ikke noget, man kan få tildelt, hvis man henvender sig til et halvhemmeligt kontor i Told- og Skattestyrelsen.

Det, der er sket her, er jo, at man gang på gang har tildelt fradrag, har givet tilsagn, der åbenlyst har været i strid med lovgivningen, men i mange tilfælde har bygget på en praksis; og det er åbenbart forsvaret for det hele, at der har været en praksis.

Vi står med en praksis, som hviler på et mildest talt tvivlsomt grundlag, men som alligevel har udviklet sig så stærkt, at skatteministeren mener, at man er nødt til at give en bank et åbenlyst ulovligt fradrag, fordi banken, Bikuben, i forbindelse med købet af Bornholmerbanken fik et ulovligt fradrag, men angiveligt – sådan må vi forstå udtalelsen fra ministeren – var i god tro, at man på grund af en mangeårig praksis i god tro kunne modtage et ulovligt fradrag, at man kunne mene, at det var i orden at få et fradrag uden at have lidt et tab. Det er da lidt underligt, at man kan være i god tro, når man får et helt klart ulovligt fradrag, når man får et så usædvanligt fradrag, at der ikke forud ligger noget tab.

Den slutning gående ud på, at der ikke kan gøres noget, og at man ikke kan trække fradraget til Bikuben tilbage, er regeringen kommet frem til på trods af det råd, regeringen selv indhentede, som jeg nævnte før, fra advokat Lett. Jeg har sådan set den mistanke, at regeringen er indstillet på at forære Bikuben et fradrag på 126 mio. kr. Ja, man vil oven i købet nu i forbindelse med fusionen med GiroBank hjælpe Bikuben til at udnytte fradraget på de 126 mio. kr., og det gør man udelukkende for at slippe for mere balade i denne sag.

Jeg synes, at lige præcis ræsonnementet omkring det ulovlige fradrag til Bikuben viser, hvor langt skattemyndighederne har været ude og er ude, når man har lavet en praksis, der kan begrunde, at man i dag må tillade ulovligheder.

Jeg mener ikke, at Folketinget kan leve med bare at acceptere, at sådan en praksis har udviklet sig, og jeg mener ikke, at vi kan leve med den åbenlyse usikkerhed om lovgivningen, hvor love og regler åbenbart kan bøjes og strækkes med et spænd, der dækker over milliarder af kroner.

Derfor forstår jeg ikke, at regeringen ikke vil medvirke til, at vi får klarhed over, hvad der er lovligt og ulovligt i de her sager. Jeg vil også godt nævne, at det ikke bare er Enhedslisten, der synes, at den måde, vi i Danmark har løst bankkriser på, er mærkværdig.

Jeg vil nævne den rapport om Finanstilsynets kontrol med de danske pengeinstitutter, som

blev lavet af erhvervsministerens ekspertpanel og blev færdiggjort i august 1995. I det panel sad formanden for det norske finansilsyn, altså en, der virkelig kender til tingene, og hvordan man gør, for de har haft endnu større bankkriser i Norge end i Danmark, og han når til den konklusion, at det, der er sket omkring bankredninger i Danmark, er sket uden støtte i lovgivningen. Der har ikke været lovfastsatte kompetencer og sagsbehandlingsregler, og der er i det hele taget, skriver Selvig, behov for ny dansk lovgivning om behandlingen af kriseramte institutter, og man bør i hvert fald lave en særskilt undersøgelse heraf.

Jeg vil sige, at det ville have hjulpet meget, hvis man, når regeringen fastholder – hvilket jeg er uenig i – at vi ikke kan komme længere i det spor, vi har fat i i dag, i det mindste fra Erhvervsministeriets side havde sagt: Men vi er enige i Selvigs konklusion i rapporten om Finanstilsynet: at der er brug for en særskilt undersøgelse af lovgivningen på det her område for at få etableret et lovgrundlag.

Det er jo en uhyrlighed. Jeg husker en ordfører, der her i salen talte om bananrepublik. Det er jo bananrepubliktilstande, når ting bliver løst på den måde, som er beskrevet her, og med den konklusion, som formanden for det norske finansilsyn dér er kommet med.

Det er jo for borgerne i det her land, for skatteyderne naturligvis uacceptabelt, at der er en lovgivning, der er så fleksibel og åbenbart kan administreres efter forgodtbefindende.

Det er da også for bankerne en helt utålelig situation. Jeg håber, at også højresiden i salen vil hjælpe mig med at få fastslået, at bankerne i dette land da ikke kan leve med, at de ikke rigtig er klar over, hvad lovgrundlaget er på området. Det er da heller ikke befordrende for en bank, der måske skal ind og redde et andet pengeinstitut, at den simpelt hen ikke aner, hvad der er ret, og hvad der er forkert. Det må regeringen da på en eller anden måde sørge for at få ordnet. Det må alle have en soleklar interesse i. Det tror jeg i virkeligheden også at skatteministeren er enig i.

Og derfor må man jo stille spørgsmålet: Hvorfor skal der lægges låg på? Hvorfor stopper vi her? Hvorfor stopper vi med alle de løse ender, som de her rapporter har vist at der er? Hvorfor stopper man med at ofre et par embedsmænd og kryber uden om det soleklare politiske ansvar, dels det ansvar, der er påpeget af Isi Foighel, der startede hele ballet, og dels

det soleklare ansvar, der er for alle senere skatteministre, som har haft ansvaret for Told•Skat, mens den her praksis har udviklet sig så ekstremt, at den i dag begrundes og lovliggør ulovligheder?

Det må være, fordi det er politisk ubehageligt, at der er Stavads i den ene ende, og at det så starter med Isi Foighel i den anden, at der er alt for mange i den her sal, der måske ikke har lyst til at få rodet mere op i tingene. Jeg ved ikke, om det er det, der er svaret på, at låget skal lægges på.

Eller er det en anden ting? Er det af hensyn til EU-unionen? Er det frygten for, at Danmark vil få en kæmpemæssig anklage nede i Kommissionen for ulovlig statsstøtte til banker i en årrække? For det er jo konklusionen. Hvis man indrømmer, at det, der er foregået, er ulovligt, er der jo tale om et ulovligt statstilskud til banker, og det vil naturligvis få konsekvenser i EU.

Det er da også ubehageligt; det er jeg enig i. Det kan være ubehageligt for Danmark at blive trukket for Kommissionen på den måde, men det kan ikke begrunde, at vi holder hånden over nogen med hensyn til det, der er sket. Det kan ikke begrunde, at vi ikke kommer til bunds i, hvad der er ret og forkert.

Derfor vil jeg, da jeg nu har hørt regeringens – desværre – afvisning af at gøre mere, appellere til det flertal, der er i Folketinget, og som har manifesteret sig omkring Stavadsagen, og som ønskede undersøgelsen igangsat, og som stadig væk i dag, hvor vi har problemer med, at der også er lagt låg på i forbindelse med embedsmændssagerne, og som står fast på, at vi i Stavadsagen skal helt til bunds, om at man kan støtte Enhedslisten i, at vi også her skal helt til bunds.

Derfor vil jeg fremsætte et forslag om en motiveret dagsorden. Det er ikke, fordi vi er rigtig glade for det, men ministeren sagde selv, at en retssag er det, der kan afgøre tvisten, og jeg er enig i, at vi ikke har brug for nye undersøgelser, men at en retssag er den rette måde at få det her afklaret på. Og derfor vil vi med en dagsorden have pålagt regeringen, at den får etableret det, man kan kalde et anerkendelsessøgsmål, en retssag, der får endegyldigt fastslået, hvordan de her love skal tolkes, også fordi vi først på det grundlag kan vide, om det er nødvendigt at gå ind og lave de love om, hvis de kan tolkes uhenigtsmæssigt. Og derfor følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget konstaterer, at der hersker stor usikkerhed om retsgrundlaget for den skattemæssige praksis, som har dannet grundlag for redning af nødlidende pengeinstitutter, og da det ikke er muligt at få større klarhed gennem nye undersøgelser, opfordrer Folketinget regeringen til,

- at regeringen følger det råd, den indhentede fra advokat Lett, hvoraf det fremgik, at Bikuben ikke har ret til det ulovlige skattefradrag, der blev godkendt af Told- og Skattestyrelsen efter overtagelsen af Bornholmerbanken,
- at give Bikuben fri proces for at kræve erstatning for det tabte fradrag, med det mål at få prøvet sagen og dermed praksis ved domstolene.

Tinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 21).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Jacob Buksti (S):

Jeg vil gerne anerkende den ildhu, med hvilken Enhedslisten har kastet sig over problemerne i forbindelse med anvendelsen af forskellige skatteregler i spørgsmålet om bankredninger. Og denne forespørgsel ligger da også i direkte forlængelse af flere tidligere diskussioner her i salen og i forlængelse af Enhedslistens tidligere forespørgsel om samme emne den 19. maj i år.

Her blev der vedtaget en dagsorden, der opfordrede regeringen til at tilstille Folketinget resultatet af den igangsatte advokatundersøgelse om placering af ansvar og en vurdering af, hvilke initiativer som bør drages i denne forbindelse.

Folketinget har modtaget rapporten fra advokat Lars Svenning Andersen, og derfor er det helt naturligt, at vi får lejlighed til at drøfte spørgsmålet om bankredninger endnu en gang.

Svenning Andersen påpeger en række fejl og mangler i forbindelse med behandlingen af banksagerne i perioden 1984–1993. Disse fejl er forbundet med metoderne, hvorved bankerne opnåede skattefradrag. I to af sagerne finder han, at sagsbehandlingen er så kritisabel, at der bør gennemføres tjenstligt forhør af den ansvarlige embedsmand.

Om ministrenes engagement i de forskellige sager slår han fast, at den daværende skatteminister, Isi Foighel, var fuldt informeret om Kronbanksagen og tiltrådte afgørelsen om tilbageføringen af ekstraordinære hensættelser i det ophørende pengeinstitut, hvilket dannede rammerne for den senere praksis. Svenning Andersen har imidlertid ikke fundet grundlag for at fastslå, at afgørelsen var i strid med de dagældende skatteregler. Sagen er desuden nu forældet.

Om hr. Anders Fogh Rasmussens rolle som skatteminister fremhæver Svenning Andersen, at hr. Anders Fogh Rasmussen blev informeret om Bornholmerbankens vanskeligheder og Bikubens eventuelle overtagelse af den. Det fremgår imidlertid ikke, at hr. Anders Fogh Rasmussen skulle være specifikt informeret om endside have godkendt indholdet af det tilsagn, hvis lovlighed er omdiskuteret. Det kan og bør man naturligvis diskutere politisk; spørgsmålet er blot, hvor det fører hen.

Anderledes er det med, hvorvidt der er grundlag for at rejse tjenestemandssag; her fokuseres der alene på juridiske forhold.

I Socialdemokratiet mener vi, at skatteministeren og regeringen har taget de nødvendige initiativer både i forhold til de involverede personer, og når det drejer sig om at sikre en tydeliggørelse af retstilstanden vedrørende overdragelse af pengeinstitutvirksomhed. Der er således sket en tydeliggørelse af de skattemæssige regler på området.

Men vi mener også, at en af årsagerne til, at disse spørgsmål har kunnet optage så meget af Folketingets tid og give anledning til op til flere undersøgelser, er, at op til flere ministerier, andre institutioner m.fl. har været involveret og med forskellige indfaldsvinkler og interesser.

Derfor har det også været nyttigt at få den finansielle sektor endevendt og kigget efter i sømmene, og det er ikke alt, der har været lige rart at stifte bekendtskab med, men af hensyn til fremtiden har det været godt.

Vi mener, at der er skabt rimelig sikkerhed for udviklingen i fremtiden, men vi vil naturligvis følge situationen løbende i lyset af de nye klare regler.

For god ordens skyld skal jeg understrege, at Socialdemokratiet ikke kan støtte Enhedslstens dagsorden, som vi finder overflødig og i øvrigt et udtryk for, at man mener, at man her kan blande sig direkte i ligningsmyndighedernes afgørelse.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne stille et spørgsmål til hr. Jacob Buksti. Det er jo således, at hr. Jacob Buksti gennem sit arbejde i Folketingets Europaudvalg har stor indsigt i de ting, der vedrører EU, og derfor vil jeg bede hr. Jacob Buksti besvare det spørgsmål, som hr. Frank Aaen stillede, om årsagen til, at vi skal leve med dette grå område, denne uklare retstilstand, denne nagende tvivl om, at der foregår noget ulovligt. Skal vi leve med det af hensyn til EU? Er det regeringens forsøg på at sikre, at EU ikke blander sig i dette her?

For det er jo sådan, at EU har nogle statsstøtteregele, som hr. Buksti sikkert kender, og det er jo sådan, at Europa-Kommissionen også i et enkelt tilfælde i hvert fald har været inde og kigge på disse danske bankredninger.

Jeg synes, det vil være meget uheldigt, hvis vi her i Danmark fik, om jeg så må sige, italienske tilstande, hvor vi skal til at udarbejde uigenemskuelig, uigennemtrængelig lovgivning for at forsøge at undgå de negative virkninger af EU.

Jeg er meget indstillet på, at vi skal kunne give støtte til de ting, som vi ønsker her i Danmark, uden indblanding fra EU, men jeg er ikke tilhænger af, at det skal føre til, at vi så skal til at indrette grå zoner i vores lovgivning, som kun kan tjene til at mindske den almindelige tiltro til retssystemet her i Danmark. Så derfor håber jeg, at hr. Jacob Buksti vil kunne fortælle, hvad Socialdemokratiets holdning er til det spørgsmål, som hr. Frank Aaen stillede.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg har yderligere et spørgsmål til hr. Jacob Buksti. Det var afvisningen af dagsordenen med henvisning til, at det er indblanding i ligningsarbejdet. Der vil jeg så henlede hr. Jacob Bukstis opmærksomhed til det svar, vi fik fra skatteministeren.

I alm. del, bilag 191, fra februar i år står, at Told- og Skattestyrelsen skal vurdere, om tilsagnet til Bikuben på 126 mio. kr. er lovligt. Og så tilføjer skatteministeren klagende for denne her diskussion:

»Der vil i denne her forbindelse ikke være tale om at gribe ind i ligningsarbejdet, da det ulovlige tilsagn jo i givet fald kommer fra en myndighed, som skatteministeren er øverste ansvarlig for.«

Derfor kan skatteministeren naturligvis gøre det, hvis han vil, uden at det på nogen måde overtræder andre regler.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg skal til hr. Keld Albrechtsens trøst sige, at jeg er fuldt ud klar over EU-problematikken i dette her. Det eneste, jeg vil sige til hans trøst, er, at jeg ikke opfatter dette her som havende en pind med EU at gøre.

Derudover vil jeg blot sige, at dette her handler om en ministers ansvarlighed, og om man har administreret inden for de regler, som findes på området. Det er det, det handler om, og det er vi stadig væk selv herre over i dette her land.

Det, som jeg understreger, var det samme, som skatteministeren slog fast, og det er, at hvad angår retstilstanden for overdragelse af pengeinstituttvirksomhed, så er den klargjort fra skatteministerens side i cirkulære nr. 35 af 16. marts 1995, og det er blot det, som jeg henholder mig til.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg vil hermed gerne give hr. Jacob Buksti anledning til at svare på det spørgsmål, jeg stillede lige før, og derudover tilføje et ekstra spørgsmål. Jeg er glad for, at skatteministeren også er i salen nu, for det er jo ret interessant, at det sidste cirkulære på området nu skal bruges som begrundelse for, at der er klarhed om reglerne.

For det er jo interessant, når vi tager diskussionen om Kjærrapporten fra april, hvor skatteministeren jo sagde, at når man kunne bruge det sidste cirkulære til at vurdere de 10 års bankredningers ulovlighed, så var det, fordi det sidste cirkulære var i nøje overensstemmelse med den lovgivning, der har været i hele perioden. Hvordan kan sådan et cirkulære så skabe klarhed i forhold til den praksis, der udvikler sig på baggrund af den lovgivning, vi har? Det forstår jeg ikke, det hænger ikke sammen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er ked af, at hr. Jacob Buksti ikke vil besvare spørgsmålet om forholdet til EU i denne sag, men så er det jo så meget mere glædeligt, at skatteministeren nu igen deltager i debatten.

Derfor vil jeg spørge skatteministeren, da jeg forstod, at hr. Jacob Buksti ikke kunne besvare spørgsmålet: Er det sådan, at man frygter, at en afklaring af retstilstanden på dette her område og en besvarelse af de spørgsmål, som man nu forsøger på at feje ind under gulvtæppet, vil bringe os i vanskeligheder i forhold til EU? Og er det sådan, at den danske regering frygter, at en sådan afklaring kan føre til, at EU siger, at hele det system for bankredningsstøtte, som man har i Danmark, er ulovlig statsstøtte?

Jeg vil specielt stille spørgsmålet, for alle ved jo, at den danske regering i en række sager har holdt en overordentlig høj profil i forhold til at angribe statsstøtte overalt i EU, hvor man har set chancen for det. Tyske værfter har man angrebet, luftfartsselskaber osv. osv. Der findes ingen, der er strengere til at påtale ulovlig statsstøtte end netop den danske regering.

Derfor kunne man jo ikke udelukke, at den danske regering har fundet ud af, at man her står med et alvorligt problem, hvor man ikke er i stand til at feje for egen dør, og derfor er det mest hensigtsmæssigt, at der ikke kommer mere frem vedrørende dette her. Det vil jeg godt spørge skatteministeren om.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Jeg var så frimodig i min ordførertale at anerkende Enhedslistens ildhu med hensyn til bankredninger. Men at den her sag skal komme til at handle om EU, har nu alligevel oversteget mine værste og mest positive forventninger til, hvad det kunne handle om.

Jeg skal bare til hr. Keld Albrechtsen understrege endnu en gang, at efter min bedste overbevisning så handler det her ikke en pind om EU, men det handler om ministeransvarlighed, og om det findes dokumenteret eller ej.

Svend Aage Jensby (V):

Jeg vil gerne indledningsvis takke ministeren for besvarelsen af den stillede forespørgsel, en forespørgsel, som efter min mening er totalt overflødig. Det er vel også derfor, at debatten forsøges kørt ind på EU-spørgsmål.

Da et flertal i Folketinget den 19. maj 1995 vedtog en dagsorden, som jeg ikke behøver at gentage, skete det ved, at mit parti undlod at stemme, men med Enhedslistens tilslutning. På baggrund af den dagsorden udfærdigede ministeren jo et kommissorium til advokat Svenning Andersen, et kommissorium, som vi fik tilstillet

i Skatteudvalget den 17. maj 1995, og som Enhedslisten, hvis ikke man var tilfreds med kommissoriet, havde rig lejlighed til at tage afstand fra. Det var der ingen der gjorde, og også jeg var enig i kommissoriets formulering.

På baggrund af det kommissorium fik vi så advokat Svenning Andersens redogørelse, hvis indhold Venstre tager til efterretning. Vi er enige i konklusionerne. Vi lægger rapporten fuldstændig til grund.

Hermed kan jeg så bevæge mig ind på, at det i rapporten fastslås, at hverken tidligere skatteminister Isi Foighel eller tidligere skatteminister Anders Fogh Rasmussen efter det foreliggende kan drages til ansvar for de to bankoverdragelser, de var involveret i. Det er der intet grundlag for. Hermed er der gjort op med det politiske, for der er ikke andre ministre, der har været involveret.

Jeg har taget til efterretning, at skatteministeren har foretaget en række initiativer i Skatteministeriet. Det synes jeg er godt. Jeg tror, det er nogle initiativer, som vil føre med sig, at vi ikke kommer til at stå over for gentagelser af det, som Enhedslisten bl.a. nu har været med til at bruge en hel del af Folketingets tid på, nemlig de her bankoverdragelser. Gode initiativer.

Det sidste gode initiativ, jeg vil rose skatteministeren for, er at hente en formand for Ligningsrådet uden for systemet, nemlig advokat Ole Bjørn. Så jeg synes, der er taget en række gode initiativer. Jeg kan konstatere med hensyn til embedsmændene, at advokat Svenning Andersen jo kun mener, at en enkelt kontorchef kan drages til ansvar, og det må være op til ministeren at finde ud af, hvad der så skal komme ud af det.

Vi kan naturligvis overhovedet ikke fra Venstre støtte den dagsorden, Enhedslisten er kommet med. Det vil simpelt hen være – men det kan jeg også huske, Enhedslisten har fremsat et beslutningsforslag om – civil ulydighed, når vi har et fundament, der taler for, at Bikuben har fået et fradrag, som man ikke kan angribe, og at Bikuben vil kunne støtte erstatningskrav i rigt mål. Hvis man begyndte at angribe Bikubens situation, ville det dog være fuldstændig vanvittigt – for at bruge et så stærkt udtryk – hvis Folketinget kunne vedtage en dagsorden som den, Enhedslisten er kommet med. Selvfølgelig kan vi ikke det.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg må korrigere en af de udtalelser, hr. Svend Aage Jensby kom med, nemlig at Svenning Andersens rapport bygger på det kommissorium, der lå på Folketingets bord, da vi havde sidste forespørgsel. Det er nemlig helt korrekt, at det kunne vi have kommenteret, hvis vi var uenige i kommissoriet. Det var vi ikke. Vi var tilfredse med kommissoriet.

Men det undrer os såre, at når vi så får hr. Svenning Andersens rapport i hånden, så er kommissoriet undervejs blevet ændret og udvidet til noget, vi aldeles ikke var interesseret i, nemlig til ikke bare at vurdere ansvar, men til at vurdere, om Kjærrapporten var korrekt.

Det vil sige, vi tager en advokat, som notorisk ikke har forstand på skatteret, og sætter ham til at vurdere, om Skatteministeriets højeste eksperter på området havde ret i deres vurderinger. Det er mildest talt sælsomt.

Og det er yderligere sælsomt, da det kommer frem, at Svenning Andersen så må bygge sine vurderinger i rapporten – det skriver han åbent – på andre eksperter i hans kontor. Af de eksperter og kompagnoner, han har på sit kontor, er en af dem en advokat Holst, en, der har været meget flittig til at anvende de her skatteregler, og som har deltaget i utallige bankredninger og skruet skatteprojekter sammen, der kunne udnytte de regler, der her er til kritik, og som derfor naturligvis er rystende inhabil.

Vi ved også, selv om ministeren i første omgang benægtede det over for os i et svar til mig, at hele undersøgelsesarbejdet ovre på Svenning Andersens kontor startede med et møde mellem Svenning Andersen og bemeldte Holst, og af den årsag kan jeg kun sige én ting til Svenning Andersen-rapporten: Den er lavet af en advokat, der både ud fra det ene og det andet hensyn er inhabil; han er ikke uvildig, og derfor kan denne rapport i virkeligheden bare puttes i papirkurven.

Gitte Seeberg (KF):

Sagen om ulovlige fradrag til pengeinstitutter, der har overtaget andre nødlidende pengeinstitutter, har efterhånden været igennem en omfattende debat dels i forbindelse med nedsættelse af det særlige undersøgelsesudvalg, dels i forbindelse med den forespørgsel, vi havde i foråret om samme emne, og dels de gange vi i Skatteudvalget har haft skatteministeren i samråd om sagen.

Herudover er der udarbejdet flere undersøgelser i sagen startende med den undersøgelse, skatteministeren fik udarbejdet i forbindelse med nedsættelse af det særlige undersøgelsesudvalg, senere en undersøgelse om overdragelse af pengeinstitutter i perioden 1984-93 fra april i år, og nu endelig Lars Svenning Andersens redegørelse om overdragelse af pengeinstitutter her fra oktober måned. Det må siges at være ikke så lidt.

I forbindelse med forespørgslen i foråret var Det Konservative Folkeparti af den opfattelse, at rapporten fra april i år ikke umiddelbart kunne lægges til grund. Den var fra flere sider kritiseret på daværende tidspunkt. Dette synspunkt har vi i modificeret form fået medhold i ved advokat Svenning Andersens redegørelse fra oktober måned.

I forhold til pengeinstitutter, der har overtaget nødlidende banker, er det nemlig nu slået fast, at der ikke vil ske inddragelse af de fradrag, som bankerne har fået i forbindelse med deres overtagelse. Skatteministeren har meddelt i samme forbindelse her i oktober måned, at der ikke vil blive rejst sager imod de banker, der har fået disse ulovlige fradrag.

Set i lyset af den udvikling, der har været med praksis omkring de ulovlige fradrag, er vi godt tilfredse med skatteministerens indstilling, og jeg mener, at det ville have været helt urimeligt, om man på dette sene tidspunkt ville rejse sager mod f.eks. Bikuben. Vi skal ikke glemme, at de fradrag, som pengeinstitutterne har oppebåret, har de oppebåret i god tro.

Det eneste kritikpunkt, jeg kunne rette mod skatteministeren, er den langsommelige behandling af sagen, vi har set, før man kom til det resultat, som vi i virkeligheden gerne ville komme til. Men lad det ligge; det vigtigste er, at resultatet er opnået, nemlig at man ikke begynder at anlægge de her sager.

Når det så er sagt, har skatteministeren efter min opfattelse og dermed Det Konservative Folkepartis håndteret denne sag helt korrekt, og jeg har intet at udsætte på skatteministeren. Det skal stå helt fast.

Når der skal tales politisk ansvar, kan vi jo vende tilbage til Spar Nord-sagen. Denne sag er som bekendt afsluttet indtil videre, men der kan komme ting op, når tjenestemandssagerne finder deres afslutning. Det er af gode grunde ikke muligt at tage stilling til det, og lad os nu se, hvad der sker i det hele taget med den sag.

Herudover er det min opfattelse, at sagen nu er afgjort med den seneste redegørelse fra oktober måned, og at Folketinget ikke skal drage yderligere politiske konklusioner i sagen. Det er ganske enkelt ikke nødvendigt, og det vil efter min opfattelse være helt tidsspilde.

Det har været oppe, om embedsmænd skal drages til ansvar, og lad mig om det sige: Det er et anliggende, der udelukkende må varetages af ministeren som ansvarlig for, hvad der foregår i hans ministerium. Det er ikke Folketingets opgave som lovgivende forsamling, men ministerens som den udøvende. Alt andet vil være en sammenblanding af magtfordelingen i grundloven. Folketinget skal kontrollere ministeren, ministeren er selv ansvarlig for sin embedsførelse og sine embedsmænd.

Alt i alt må vi fra konservativ side konkludere, at sagen fra vores side er opklaret og afklaret, og at vi ikke ser grund til nogen undersøgelse af sagen, og slet ikke at der rejses sag mod nogle af de involverede pengeinstitutter.

Indimellem kunne man godt tænke sig, at arbejdet herinde i Folketinget var lidt mere fremadrettet, og at man ikke skulle bruge tiden på de her sager, som vi nu ser i dag med denne her forespørgsel, hvor alt skal undersøges helt ned i mindste detalje. Det er der simpelt hen ikke grund til, særlig ikke i en sag som denne.

Når sager, som er vigtige, kommer op, og hvor der er tale om afgørende politiske sager, skal vi selvfølgelig undersøge dem fuldt ud, men der er ikke nogen grund til selv at opfinde dem. Som sagt, vi ser ingen anledning til nye undersøgelser, herunder om der skal placeres et politisk ansvar.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Til fru Gitte Seeberg vil jeg sige, at det i høj grad er en fremadrettet debat, vi har, for de regler, vi har til debat i dag, kan finde anvendelse i morgen, og vi ved jo, der kommer nye bankkriser, og så må man lige præcis tage fat i det, vi diskuterer i dag, og derfor er det fremadrettet.

Så underer det mig såre, at De Konservative synes, at nu er alt i sin orden, for vi er nok nogle, der husker den konservative formand for Skatteudvalget tale om bananrepublik, da vi fik rapporten om de ulovlige skattefradrag. Og jeg kan slet ikke forstå, hvis det skal være, som jeg sagde før, en rapport udarbejdet af en inhabil, ikke uvildig advokat, der så lige pludselig skal få De Konservative til at sige, at så er der ikke tale om bananrepublik alligevel.

Og jeg vil gerne spørge fru Gitte Seeberg og hr. Svend Aage Jensby, som i sin tid jo meget energisk angreb hr. Ole Stavad for at være den eneste skatteminister, der havde blandet sig i en bankredning – det var faktisk et af de voldsomste kritikpunkter og meget personlige angreb, der kom fra V og K i en lang fase: Er man ikke enig i, at Svenning Andersen om ikke andet så dog trods alt med klare dokumenter viser, at den første minister, der gjorde det, kom fra V's og K's regeringstid? At det var den konservative Isi Foighel, der var den første skatteminister, der gik direkte ind omkring en banksag?

Burde V og K ikke for anstændighedens skyld udtrykke bare noget af den samme form for afstandtagen, som man gjorde over for hr. Ole Stavad, og udtrykke det selvkritisk i dag? Eller skal vi bare sige, at alt det, vi hørte fra V og K, udelukkende var personangreb på hr. Ole Stavad uden noget seriøst mål?

(Kort bemærkning).

Gitte Seeberg (KF):

Når nu hr. Frank Aaen interesserer sig så meget for det fremadrettede, så synes jeg da, vi skal notere os, at skatteministeren – jeg mener, det var i februar måned – udstedte et cirkulære, som netop omhandler de her fradrag, og om, hvordan man skal forholde sig i forbindelse med bankovertagelser i fremtiden.

Og så vil jeg sige, at jeg sådan set har givet udtryk for min mening om, hvorvidt der skal placeres et politisk ansvar eller ikke. Når vi gik så meget ind i sagen med hr. Ole Stavad, så var det jo, fordi hr. Ole Stavad selv har været med til at træffe beslutningen om at give Sparekassen Nordjylland fradraget i sin tid.

Skatteministeren (Carsten Koch):

Det, der kalder mig herop, er et par spørgsmål, der er blevet stillet ved nogle tidligere lejligheder.

Hr. Frank Aaen pointerer, at når det postuleres, at retsgrundlaget er udtrykt ved cirkulæret, og det har faktisk afspejlet retsgrundlaget igennem hele perioden, så ses der ikke at være nye forhold, der kunne tilsikre, at man ikke ville komme i tilsvarende situationer i fremtiden. Der vil jeg sige, at alene den omstændighed, at man præciserer retsgrundlaget ved et cirkulære, aldrig kan være til skade og formentlig vil være en hjælp.

Der er foretaget andre tiltag med henblik på at undgå, at man skal komme ind i fremtidige

sager. Jeg har, lige efter at aprilrapporten fra Told- og Skattestyrelsen blev offentliggjort, taget en række konsekvenser af den pågældende rapport.

Jeg har omstruktureret i Told- og Skattestyrelsen, fået opprioriteret det faglige arbejde, fået ændret forretningsgangene. Det kontor, som i realiteten har fungeret som en autonom enhed, er blevet ændret. Der er blevet ændret forretningsgange og kommandolinjer. Jeg kan sige, at Ligningsrådet ved udnævnelse af en uafhængig formand har fået en opprioriteret status.

Så alt i alt vil jeg sige, at det er klart, at der er foretaget en række foranstaltninger, en række foranstaltninger, som alle har til hensigt at bidrage til, at fremtidige situationer som dem, vi har set, ikke kan gentage sig. Så det, at der blot er udstedt et cirkulære, er kun én af mange faktorer.

Så spurgte hr. Keld Albrechtsen, hvilke relationer de her spørgsmål havde til EU-problemstillingen. Jeg kan ikke se, at der er nogen relationer til EU-problemstillingen. At man er interesseret i at få klargjort retsgrundlaget, kan jeg ikke se har nogen som helst relation til EU-problemstillingen. Så jeg ser ikke nogen problemer i den henseende.

Så er hr. Frank Aaen også inde på spørgsmålet om Svenning Andersens rapport, hvor der bruges ganske kraftige gloser til karakteristik af Svenning Andersens rapport, bl.a. at han skulle være inhabil og en række andre faktorer. Må jeg konstatere, som jeg også gjorde det i mit forrige indlæg, at der er tale om, at to jurister uafhængig af hinanden laver en undersøgelse – eller to juridiske ekspertgrupper, nemlig på den ene side hr. Svenning Andersen og på den anden side Told- og Skattestyrelsens folk, hvori også var inkluderet en uafhængig advokat. Disse to kommer så til forskellige konklusioner. Det burde ikke være overraskende, hvis man i øvrigt bevæger sig rundt i den juridiske verden. Det skulle være mere overraskende, om man kom til en fuldstændig kongruent konklusion.

Jeg vil også gøre opmærksom på, at på en række centrale punkter er der fuld overensstemmelse, mens der på nogle punkter ikke er den samme overensstemmelse. Og når vinklen for Svenning Andersen er den tjenestemandsmæssige, er der grundlag for at rejse tjenestemandssag. Så er vinklen en anden, så er det den pågældendes opgave at sætte sig ind i den enkelte konkrete situation, tjenestemandenes konkrete viden, deres omstændigheder i øvrigt,

og det kan meget let gå hen og blive en anden konklusion, der så kommer.

Med hensyn til grundlaget, som hr. Frank Aaen var inde på, for Svenning Andersens undersøgelse, rejste han selv spørgsmålet over for mig, om det var i orden, at han også undersøgte det retslige grundlag for de her ting. Og det mener jeg ville være meget underligt at nægte ham, da jeg synes, man skal være meget parat til, når man beder en ekspert om at komme, at give den pågældende frie hænder, så man ikke låser konklusionerne. Og det, jeg kunne forstille mig, hvis jeg havde gjort det, var, at så ville jeg være blevet kritiseret for at have bundet den pågældende rapport til en forudbestemt konklusion. Jeg synes, det er det rigtige at sige, at i det tilfælde er der frie hænder, og så må man tage konsekvensen af rapporten.

Og jeg må sige, at der efter mine undersøgelser efterfølgende ikke har været rejst nogen særlig kritik af det saglige i Svenning Andersens rapport. Jeg har godt nok hørt – ikke mindst takket være hr. Frank Aaens deltagelse i debatten – at han skulle være drønende inhabil og sammenspist med forskellige folk med ikke særlig ædle motiver i det advokatkontor, han er ansat i osv. osv. Men der er jo ikke påvist nogen forkerte konklusioner. Man kan jo ikke kritisere Svenning Andersens rapport fagligt.

Og det synes jeg jo egentlig ville være interessant, og en konklusion man burde kunne drage, når man mener, den er inhabil, så må man vel også kunne påvise, at den sagligt set og fagligt set er uantagelig. Jeg er jo ikke blevet præsenteret for en argumentation, som sandsynliggør det. Og derfor må vi tage Svenning Andersens rapport ad notam.

Når jeg har nævnt, at det ikke er noget tilfælde, at man i forskellige situationer får forskellige jurister til at komme til forskellige konklusioner, ja, så kan det tit og ofte afklares ved en domstolsprøvelse. Det kan det ikke her. Det må man beklage. Og der er altså ikke en fuldstændig kongruens, men det er altså ikke overraskende.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Vi skal måske ved en anden lejlighed vende tilbage til det med advokatundersøgelser og habilitet, men jeg vil bare lige sige, at jeg ikke har talt om hæderlige eller ikke hæderlige personer ovre på det advokatkontor. Der er jo slet intet grundlag for det. Det ligger mig meget fjernt at tale om uhæderlige folk derovre.

Jeg har bare sagt, at habilitet og uvildighed ikke er noget, man efterfølgende kan vurdere, når man skal vurdere rapportens konklusioner. Det har intet med det at gøre. Det er ikke noget, man kan vurdere ved at spørge personen: Er du habil, samtidig med at man vifter ham om næsen med en stor check: Den får du, hvis du er habil og kan påtage dig opgaven. Og det er desværre det, skatteministeren har gjort; han har spurgt hr. Svenning Andersen: Synes du, du er habil? Det kan man ikke.

Habilitet er noget, der afgøres ud fra både objektive og subjektive kriterier og ud fra de kriterier, at han ikke er uvildig, fordi han på sit kontor har en kompagnon, som er så dybt involveret i anvendelsen af de her skatteregler. Derfor.

Og der kan man tage Erik Trolle i et nummer af Ugeskrift for Retsvæsen, der meget nøje gennemgår, hvordan man må stille krav til habilitet til advokater. Ikke, når de er advokat for en anklaget – der skal de tage parti i sagen, naturligvis – men når de laver undersøgelser for staten, skal de være uvildige, så der skal stilles meget skrappe krav til habilitetsvurderingen. Og det er ikke sket i Svenning Andersens tilfælde, og var det sket, så var han blevet erklæret inhabil.

Jeg går slet ikke ind i de skatteretlige vurderinger af Svenning Andersens rapport, men jeg konstaterer, at hans vurderinger regnet som en forvaltningsakt, og det er jo sådan, som de bliver anvendt nu, er lige til at smide i papirkurven, for han er inhabil, og det kunne man sådan set konstatere bare ved at kigge i en telefonbog, for der fremgår det, at han er kompagnon med en af de advokater, der f.eks. var kurator i Himmerlandsbanken, og som har deltaget i en masse fusioner med Sydbank. Det var jo nemt at konstatere, hvis man ville. Det har man ikke gjort. Derfor: Inhabil.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Indledningsvis vil jeg holde mig til de banksager, der handler om overtagelse af skibbrudne banker ved skattefri fusion. Denne sagsrække startede med Kronebanksagen, og derfor vil jeg opholde mig lidt ved den.

Denne sag var begyndelsen på en lang række krak af mellemstore banker, hvor vi tidligere kun havde set krak af forholdsvis små pengeinstitutter. Kronebankens fallit vakte stor opmærksomhed, også politisk. Som bekendt blev statsministeren og direktørerne for Natio-

nalbanken og de tre hovedbanker vækket midt om natten med besked om at møde i Statsministeriet med det samme. Der var derfor stor offentlig opmærksomhed om sagen og om løsningen, og banken blev overtaget af et andet pengeinstitut ved en skattefri fusion.

Derimod var der ikke dengang megen opmærksomhed om skattesiden, da sådanne forhold jo behandles fortroligt. Men også skattemæssigt blev sagen behandlet på højeste plan. Daværende skatteminister Isi Foighel og hans øverste embedsmænd behandlede selv sagen, og det var her, man fastlagde den praksis, at de ekstraordinære indsættelser, som Finanstilsynet forlangte, og som havde medført bankens lukning, ved en skattefri fusion helt eller delvis kunne overføres til den overtagende bank, hvor de kunne udnyttes skattemæssigt.

Denne nye praksis var for så vidt ikke hemmelig, idet afgørelsen blev offentliggjort i Tidsskrift for Skattevæsen. I 1989 blev praksis beskrevet i en anvisning fra Ligningsrådet, og for så vidt blev praksis også bekræftet i det cirkulære, som Skatteministeriet udsendte i marts 1995. Men her er reglerne præciseret, så det er sværere at jonglere med de overførte indsættelser.

De overførte indsættelser er problemet i forbindelse med den praksis, der blev indført med Kronebanksagen. Der blev forhandlet med den overtagende bank om størrelsen af de merhensættelser, der kunne overføres. Den overtagende bank stillede naturligt nok krav om at blive holdt skadefri, når den skulle løse en samfundsopgave ved at overtage en skibbruden bank, men man turde ikke gå til Finansudvalget for at få mankoen dækket på åben og regulær vis. I stedet holdt man den overtagende bank skadeløs ved at give den et skattefradrag.

Det var dette aspekt, der fik embedsmandsudvalget til at erklære den pågældende praksis ulovlig i den rapport, der kom i april i år. Denne erklæring medførte, at der blev iværksat en advokatundersøgelse af, om der skulle gøres ansvar gældende over for tjenestemænd, og om der var banker, der skulle have deres selvangivelse rettet. Advokaten kom i modsætning til embedsmandsudvalget til den konklusion, at den pågældende praksis lå inden for lovens grænser og anbefalede da heller ikke hverken tjenestemandssager eller genoptagelse af skatte-sager, for så vidt angår skattefri fusioner.

Hvorvidt embedsmandsudvalget eller advokaten har ret med hensyn til arrangementets

lovlighed, tilkommer det ikke Folketinget at tage stilling til. Til gengæld er jeg enig i resultatet af advokatundersøgelsen. Når en praksis er indført med en ministers medvirken og er blevet brugt i en årrække, kan der ikke være tale om at rejse kritik af de tjenestemænd, der administrerede efter disse regler, ligesom der ikke er baggrund for at forlange bankernes selvangivelser rettet.

Derfor må opmærksomheden rettes mod den afgørelse, der startede hele den trafik, nemlig afgørelsen i Kronebanksagen. Denne afgørelse kan ikke kritiseres stærkt nok. Uanset lovlighed eller ikkelovlighed går afgørelsen ud på at bevilge penge til private virksomheder uden om Folketinget og Finansudvalget og holde bevilgingen skjult ved at henvise til fortroligheden i skattesager. Denne sag, der som nævnt involverede daværende skatteminister Isi Foighel, kunne nok fortjene en fornyet overvejelse med henblik på at placere et politisk ansvar.

Som bekendt førte denne række af problematiske skattefradrag i forbindelse med skattefri fusioner til, at fremgangsmåden reelt blev anvendt i tilfælde, hvor det var oplagt ulovligt, nemlig i sager vedrørende skattepligtige fusioner eller overtagelse af aktiver og passiver i nødstedte pengeinstitutter. At bankerne gjorde krav på skattefordele i disse tilfælde, er ikke svært at forstå, for de var vant til at få betaling over skattebilletten. Derimod står det ikke klart, om tilsagnet fra embedsmændenes side skyldtes uopmærksomhed, eller om der er andre forklaringer såsom pres fra Finanstilsynets side.

Offentligheden blev første gang opmærksom på de indlysende ulovlige fradrag i forbindelse med sagen om Himmerlandsbanken, og opmærksomheden rettede sig derefter mod sagen om Bornholmerbanken. Selv om statsministeren dengang fortalte Folketinget, at der intet var galt i denne sag, ved vi nu fra en række undersøgelser, at der blev givet løfte om et ulovligt fradrag. Senere har vi fået at vide, at også denne sag havde et fortilfælde, så der i tre tilfælde er givet tilsagn om skattefradrag, der er indlysende ulovlige.

Sagen om Himmerlandsbanken er behandlet grundigt her i Tinget, og jeg skal derfor ikke sige mere om den, bortset fra et enkelt punkt, som jeg vil vende tilbage til. I de to øvrige sager var der ingen ministre involveret, bortset fra at daværende skatteminister Anders Fogh Rasmussen fik en efterfølgende orientering vedrørende sagen om Bornholmerbanken. Men denne

orientering havde en sådan karakter, at der ikke er noget at bebrejde den daværende skatteminister.

Vedrørende de berørte embedsmænd anbefaler den seneste advokatrapport, at der bliver gennemført tjenstligt forhør af den ansvarlige kontorchef. Jeg forstår, at skatteministeren agter at følge anbefalingen, og denne beslutning tager vi til efterretning. Tilbage står så spørgsmålet, om Bikuben skal have lov til at beholde det ulovlige fradrag, banken fik tilsagn om i forbindelse med overtagelsen af Bornholmerbanken.

Hvad angår de to andre sager, er den første foreldet, og i sagen om Himmerlandsbanken konkluderede dommer Frank Poulsen i sin undersøgelse, at Spar Nord havde berettigede forventninger om et fradrag. Det er meget muligt, at den samme logik kan anvendes over for Bikuben, men det første advokatresponsum, vi fik herom, konkluderede anderledes. Nu har vi fået en ny advokatredogørelse, der mener, at Bikuben har ret til fradrag, men det er en sag, som Folketinget ikke bør udtale sig om. Det bedste ville være, hvis det var en domstol, der afgjorde spørgsmålet.

Jeg vil også sige, at jeg er enig i indholdet af den dagsorden, som Enhedslisten har stillet; men hvis det skulle komme til afstemning, vil vi undlade at stemme, fordi vi ikke mener, det er Folketingets opgave at opfordre regeringen til at rejse sager, som den meget sandsynligt vil tabe.

Dette forløb med tre tilfælde af ulovlige fradrag, der langsomt opdages, stiller regeringens handling måde den 30. oktober 1993 i relief. Da regeringen langt om længe måtte erkende, at det lovede fradrag var ulovligt, forfaldt den til at hævde, at der slet ikke var givet noget løfte i sagen om Himmerlandsbanken, men at det bare var Spar Nord, der havde misforstået noget. Det særlige undersøgelsesudvalg gav daværende skatteminister Ole Stavad en forholdsvis mild næse i den anledning, idet det ikke var muligt at tilbagevise hans forklaring om, at den indlysende urimelige handling fra regeringens side skyldtes forkert og mangelfuld rådgivning fra embedsmandsværket. Derfor var det nødvendigt at afvente en eventuel skarpere reaktion, til resultatet af de bebudede tjenstemandsager forelå, og derfor var det også med bestyrtelse, vi modtog meddelelse om, at regeringen overvejede at aflæse tjenstemandsagerne. Jeg forstår dog, at der stadig er usikkerhed om denne sag.

De mange undersøgelser afdækker andre kritisable forhold, som jeg ikke skal komme nær-

mere ind på. Ingen af dem har særlige politiske vinkler, og vi er tilfredse med den måde, skatteministeren håndterede de afslørede mangler på.

Jeg skal slutte med at opsummere forløbet, for så vidt angår de tre involverede ministre. Hvad angår forhenværende skatteminister Isi Foighels håndtering af denne sag, mener vi fortsat, at der er behov for en politisk konklusion, men vi erkender, at det nok vil være svært at skaffe politisk opbakning til at genoptage denne sag. Hvad angår forhenværende skatteminister Anders Fogh Rasmussen, er der åbenbart intet at bebrejde ham i denne sag, og hvad angår forhenværende skatteminister Ole Stavad, er sagen afsluttet – medmindre forløbet af tjenstemands sagen gør det nødvendigt at genoptage sagen, eller regeringen kommer til den konklusion, at den alligevel ikke er blevet vildledt af tjenstemændene i de kritiske dage i slutningen af oktober 1993.

Jeg skal derfor fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget konstaterer, at der fortsat er behov for at placere et ansvar for regeringens håndtering af sagen om Himmerlandsbanken i dagene 29.-30. oktober 1993, går Folketinget over til næste sag på dagsordenen.«
(Dagsordensforslag nr. D 22).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Jacob Buksti (S):

Det er bare for at være sikker på, at jeg har forstået det rigtigt. Som jeg har forstået dette forslag om motiveret dagsorden, handler det ikke om placering af det politiske ansvar, og det har vi jo også, så vidt jeg ved, håndteret her i Folketinget. Det handler tilsyneladende om tjenstemændene.

Til det vil jeg sige, at det har regeringen jo allerede taget initiativ til. Statsministeren har været i samråd i Det Politisk-Økonomiske Udvalg den 9. november, hvor han har tilkendegivet, at regeringen vil iværksætte en uvildig advokatundersøgelse for at få undersøgt, om der er grundlag for at foretage sig yderligere over for de involverede tjenstemænd. Det skal

vi jo undersøge, for vi skal immervæk overholde tjenestemandssagen i dette land, og derfor vil jeg sige, at fra Socialdemokratiets side finder vi egentlig den stillede dagsorden overflødig, fordi regeringen har taget initiativer på området.

Jeg skal derfor blot meddele, at Socialdemokratiet vil undlade at stemme til den foreslåede dagsorden.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Jeg kan sige til hr. Jacob Buksti, at vi ikke finder det tilstrækkeligt, at der er lavet den advokatundersøgelse med henblik på, om der skal rejses tjenestemandssager. Det betyder ikke, at vi kræver, at regeringen skal rejse de sager, for det er ikke vores bord at forlange det. Vi siger bare, at der skal placeres et ansvar.

Den daværende skatteminister og andre regeringsmedlemmer klarede delvis frisag, fordi de sagde, at de var vildledt af embedsmændene. Hvis regeringen kommer til den konklusion, at dette ikke var rigtigt, og at der ikke foreligger noget kritisabelt fra embedsmændenes side, men at regeringen selv tager ansvaret, er det helt fint for os. Det eneste, vi siger, er: Der skal placeres et ansvar.

(Kort bemærkning).

Gitte Seeberg (KF):

Jeg vil gerne for god ordens skyld gøre det klart, at Det Konservative Folkeparti støtter SF's dagsorden – forstået på den måde, at vi støtter det politiske indhold i den. Men det må på ingen måde opfattes som et pålæg til regeringen eller skatteministeren om, at der skal rejses tjenestemandssager, for det er ministerens egen afgørelse.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Når Fremskridtspartiet støtter SF's dagsorden, skyldes det selvfølgelig, at efter samrådet i Det Politisk-Økonomiske Udvalg var vi meget overraskede over, at regeringen indtog den holdning, den gjorde. Derfor blev der skrevet et brev til statsministeren, men statsministeren har indtil nu valgt ikke at svare på det.

Vi kan nu høre, at selv den socialdemokratiske ordfører heller ikke har tænkt sig at svare, og i Fremskridtspartiet mener vi faktisk, at der er et problem, der ikke er taget stilling til, og som var grundlaget for Stavadudvalgets rapport. Enten måtte de uklarheder afklares ved

nogle tjenestemandssager, eller også – hvis regeringen vælger, og det er jo regeringens ansvar, ikke at iværksætte tjenestemandssagerne – påtager regeringen sig selv ansvaret, og så må vi jo se på det.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

For at undgå misforståelser skal jeg blot meddele, at jeg er fuldkommen enig i både fru Gitte Seebergs og fru Kirsten Jacobsens udlægning af dagsordenen.

Elisabeth Arnold (RV):

Indledningsvis vil jeg gerne sige, at det var en meget grundig og meget god historisk redegørelse, SF's ordfører kom med i sin ordførertale. Det var en udmærket opsummering af, hvor langt tilbage denne sag egentlig strækker sig.

Den historiske redegørelse viste også, at både Folketinget og det politiske system efterhånden har behandlet disse sager utrolig mange gange. Der har været adskillige forespørgsler, der har været kulegravningsudvalg, der er blevet skrevet rapporter, og der har været samråd i Skatteudvalget. Der har været utallige aktiviteter i anledning af dette problem.

Man kan altså ikke sige, at det politiske system i Danmark ikke har arbejdet med disse sager, og det er min fornemmelse, at der ikke er meget mere kød på dem. Det var en praksis, der startede med Kronebanksagen, og så udviklede den sig, og så var den eller blev den ulovlig – eller var den det i det hele taget? Det er et af de spørgsmål, der stadig er ubesvarede.

Men sagen er, at de banker, der blev reddet, eller de banker, der reddede dem, måtte opfatte sagen således, at de havde ret til det fradrag, de havde fået, og derfor er det efter min opfattelse futilt at fortsætte med at diskutere, om de pågældende banker havde lov hjemmel til at få de fradrag eller ej. De ville fremtidig få medhold i erstatningssager, hvis fradraget blev anfægtet. Det mener jeg vi skal tage bestik af og tage til efterretning, at sådan er situationen. Det, vi skal gøre, er at undgå at komme ud i lignende situationer i fremtiden, hvor der kan herske uklarhed om, på hvilken måde man håndterer den slags sager.

Skatteministeren har foretaget sig adskillige ting i den anledning. Der er udstedt et cirkulære, som præciserer retsstillingen; der er foretaget organisatoriske ændringer i Skatteministeriet, som betyder, at der ikke er den autonomi over

disse sager, der var tidligere, og der er udnævnt en person uden for det interne system som formand for Ligningsrådet. Det er vi også fra radikal side godt tilfredse med, for alle disse ting er noget, der tilsammen trækker i retning af, at vi undgår lignende uklarheder i fremtiden.

Ansvarsfordelingen er også noget af det, der har været diskuteret meget i dag, og her mener vi, det er ministerens ansvar at beslutte, om der skal anlægges tjenestemandssager. Man kan ikke sige, at nogen ministre kan drages til ansvar, og der er også sager, som ligger så langt tilbage, at det ville være håbløst at begynde at rippe op i dem.

Vi mener, man også skal se det hele i et lidt større perspektiv, og her synes jeg måske nok, man burde ofre et par ord på den egentlig skadelidte i denne sag, nemlig statskassen. Der er blevet brugt statsmidler til at skaffe fordele for nogle banker, som har foretaget nogle ønskede dispositioner for at forhindre andre banker i at gå ned og forhindre nogle områder i landet i at gå i sort, eller hvilke udtryk man nu kan bruge.

Fra fællesskabets side er der blevet udvist en form for hensyntagen, omsorg og opmærksomhed over for visse områder, hvor der ville ske utrolig megen skade, hvis de pågældende banker gik ned. Der er ingen enkeltpersoner, hvis rettigheder er blevet krænkede, så vidt vi kan se; men det er klart, at det også må undersøges, hvilke mekanismer der har været sat i gang i de sager, hvor der har været tale om bankredninger. Jeg mener, man har taget et hensyn. Det har ikke været lovligt, så vidt vi kan bedømme, men vi skal bare sikre os, at der fremover er klare linjer, når der skal ske bankredninger, og det mener vi ministeren har skaffet hjemmel for, som det ser ud her.

Om de fremsatte dagsordensforslag kan jeg sige, at Det Radikale Venstre ikke kan stemme for Enhedslistens forslag og vil undlade at stemme til Socialistisk Folkepartis forslag.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Bare et lille spørgsmål til fru Elisabeth Arnold, der taler om, at den skadelidte er statskassen. Det er klart nok, men er demokratiet ikke også skadelidt? Vi har altså fået udviklet en praksis, som der måske kunne være skabt stor politisk enighed om i Folketinget, men som er blevet administreret bag lukkede døre – nogle gange med ministres deltagelse, nogle gange bare med embedsmænds deltagelse. Jeg synes i virkelig-

heden, det er lidt forstemmende, at vi ikke er i stand til at tage det problem for demokratiet så alvorligt, at vi ønsker i fællesskab at komme til bunds i det og få placeret ansvaret for, at den skade på demokratiet kunne ske.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg tror, hr. Frank Aaen har ret i, at der også er sket skade på demokratiet eller på befolkningens demokratiopfattelse. Jeg tror, der er sket skade på dette Tings anseelse; jeg tror, der er sket skade på det politiske systems troværdighed ved, at disse sager er foregået så mange gange, og at der har været så meget blæst omkring dem, og jeg tror, vi alle sammen må påtage os et ansvar og sige: Vi må sørge for, at det ikke sker igen! Det er sådan, vi skal håndtere disse sager.

Der kan også have været embedsmænd, som i bevidstheden om, at sådan har man gjort tidligere, har haft tiltro til, at sådan kunne man gøre igen. Vi kan i hvert fald ikke fra Folketingets side smyge vort ansvar af os blot ved at anlægge en tjenestemandssag.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Det sidste er jeg sådan set enig i. Det er ikke embedsmændene, vi skal gå efter her, det er det politiske ansvar.

Så vil jeg bare spørge fru Elisabeth Arnold: Hvordan skal jeg som folketingsmedlem påtage mig et ansvar for, hvordan de sager håndteres fremover, når de love, der bliver misbrugt, stadig er gældende, og jeg ikke har nogen som helst indsigt i, om de endnu en gang bliver bøjet og strakt i den grad, de er blevet hidtil, og som efter mange advokaters opfattelse er lovlig? Vi er sådan set enige om, at der en skadelidt statskasse, men der er altså mange advokater, som mener, at den skade blev påført statskassen fuldt lovligt. Skal jeg tage ansvaret for, at man fuldt lovligt fortsat kan strække skattereglerne på den måde, man har gjort de sidste 10 år? Det agter jeg ikke at gøre!

Kirsten Jacobsen (FP):

Selv om denne sag om de ulovlige bankredninger har været behandlet utrolig mange gange, skal der i hvert fald ikke komme kritik fra Fremskridtspartiet af, at man behandler den endnu en gang. Det skyldes, at vi i Fremskridtspartiet har været utrolig overraskede over, at statsmi-

nisteren og regeringen ligesom har haft til hensigt – det har i hvert fald ligget i luften – at så tvivl om, hvorvidt tjenestemandssagerne i Spar Nord-sagen også skulle iværksættes.

Vi kan i hvert fald få lejlighed til i denne debat at få fastslået, hvad Folketinget mener om den sag. Regeringen må være klar over, at hvis den vælger at lade være med at iværksætte tjenestemandssagerne, er det en ren tilståelsessag. Så er det regeringen eget ansvar, og så er den kritik, Folketinget udtalte i forbindelse med Stadvadudvalgets beretning, af en helt anden karakter, end den hidtil er blevet udlagt som.

Men det er en kendsgerning, at vi i dag må konstatere, at indtil Fremskridtspartiet endelig fik hul på Spar Nord-sagen og regeringen erkendte problemet, var der foregået en ulovlig forvaltning gennem mange år. Vi er også nødt til at se på, hvordan regeringen håndterede sagen bagefter. De mange rapporter, som er i åbenbar strid med hinanden, kan efter Fremskridtspartiets mening kun have haft politiske formål, men vi tror ikke på, at flere rapporter kaster mere lys over sagen. De udestående punkter er at blive færdige med Spar Nord-sagen, og vi må jo se, hvordan vi bliver det. Men det er regeringens ansvar.

Samtidig vil jeg godt kvittere for de initiativer, skatteministeren allerede har taget. De er fremadrettede, og det er faktisk det, der er det vigtigste. En af de meget væsentlige og synlige ting er, at formanden for Ligningsrådet nu er hentet udefra og har en uafhængighed, som alle må være tilfredse med, ligesom retsgrundlaget er præciseret meget skarpt i ministerens cirkulære.

Men det er lige så klart, som det også er blevet sagt, at det er dybt, dybt kritisabelt, at der overhovedet har kunnet foregå det, der er foregået på området, i et demokrati. Det er dybt kritisabelt, at der ikke alene har hersket en ulovlig forvaltning og er blevet givet ulovlige fradrag, men at hele kulturen i centraladministrationen hos de øverste skattemyndigheder har været af en helt særegen karakter. Vi har alle sammen, og regeringen i særlig høj grad, et ansvar for, at ikke bare regelværket, men også kulturen ændres.

Vi må også regne med, at inden ret længe skulle Nordskov Nielsen-udvalget gerne fortælle os, hvordan vi skal håndtere den slags sager i fremtiden, og så kan vi jo få en diskussion om den rapport. Jeg synes nemlig, det er ganske forfærdeligt, at befolkningen må sidde

og kigge på politikerne og spørge sig selv: Hvordan kan det dog gå til, når vi har en lov, vi skal rette os efter, at de, der har skrevet loven, er fuldstændig ligeglade med, hvad der står i den? Det skaber ikke tillid til hverken lovgivningen, politikerne eller dette Folketing. Det er helt sikkert, og det falder tilbage på os alle sammen.

Hvis vi tager de tre sager, der står tilbage som konstaterbart ulovlige, var Kronebanksagen den første. Det var under en borgerlig skatteminister, og uanset om han var mere eller mindre involveret, er det så mange år siden, så vi nok ikke rigtig kan gøre noget ved det rent politisk. Det er jeg overbevist om. Og når vi kommer til Bikubensagen, er vi bare nødt til at sige: Jamen det var ulovligt. Det prøvede Fremskridtspartiet at komme igennem med allerede inden Spar Nord-sagen, men det fik vi ikke ret meget ud af.

Det er åbenbart for enhver, at vi ikke kan støtte Enhedslistens dagsorden. Hvis man vil anlægge sag mod nogen, skal der jo være en chance for, at man kan vinde den, ellers er det meningsløst. Og jeg har ingen som helst tro på, at man kan vinde en sag mod Bikuben. Man vil komme ud for, at dommerne vil sige, at selvfølgelig havde Bikuben en berettiget forventning, fordi den havde lavet en aftale med landets øverste skattemyndighed, og der er vel ingen, der forestiller sig, at en kommune bagefter ville sidde og tjekke, om det, landets øverste skattemyndighed havde sagt, var gældende lov og ret. Vi er overbevist om, at det kommer man ingen steder med.

Fremskridtspartiet vil derimod gerne stemme for SF's dagsorden. Det skyldes, at vi gerne vil have slået fast, at hvis regeringen efter sin advokats råd vælger at lade være med at iværksætte tjenestemandssagerne i forbindelse med Spar Nord-sagen, er det regeringens problem, og så har vi andre en ren tilståelsessag. Sådan forholder det sig, for hvis det, der skete den 29. og 30. oktober 1993, ikke var embedsmændenes skyld, var det ikke, fordi regeringen fik forkerte råd, at den handlede, som den gjorde, og så må der være nogle ministre, som har ansvaret. Så enkelt er det.

Vi vil altså gerne støtte SF's dagsordensforslag, og så vil vi håbe, at vi aldrig mere skal have den slags sager. Vi synes, at den alternative lovgivning, som har fundet sted i mange dele af centraladministrationen, har været forfærdelig, og vi håber, at de sager, der er blevet bragt frem, bevirker, at vi aldrig kommer til at se det mere. Det er et håb, det er ikke, fordi vi tror så

meget på det, men vi mener, regeringen har pligt til sikre, at kulturen ændrer sig.

Sonja Albrink (CD):

Efter Spar Nords overtagelse af Himmerlandsbanken opstod der et ønske om en tilbundsående undersøgelse, dels af det konkrete sagsforløb, dels af retsgrundlaget for denne og tidligere såkaldte bankretningsforanstaltninger. Regeringen igangsatte undersøgelser, som kom frem til, at der ikke var noget politisk ansvar at placere, og så mener jeg i virkeligheden, at mit indlæg kunne slutte her.

Imidlertid ligger spørgsmålet tilsyneladende forespørgerne meget på sinde, siden debatten skal rejses igen efter blot nogle få måneder, og derfor vil jeg gå lidt videre. Da der på et tidligt tidspunkt var tvivl om ansvarsplaceringen i forbindelse med Himmerlandsbankens redning, valgte den daværende skatteminister at træde tilbage for at skabe ro om sagen. Efterfølgende undersøgelser har imidlertid vist, at dette drastiske skridt ikke var nødvendigt.

For at undgå eller i hvert fald minimere risikoen for tvivl om behandling af en sådan sag i fremtiden har Skatteministeriet her i foråret i et cirkulære præciseret retningslinjerne for, hvordan sådanne bankretninger skal foregå i fremtiden, og dermed vil der ikke fremover være tvivl om, hvordan en sådan overdragelse skal håndteres.

I dag er vi alle sammen meget afhængige af bankerne. Jeg tror ikke, der er ret mange, som får udbetalt løn i kontanter. Vi skal alle sammen have en bankkonto, hvor lønnen skal sættes ind. Mange steder spiller den lokale bank en meget vigtig rolle i samfundet for både borgerne og erhvervslivet. Hvis den lokale bank pludselig lukkede, ville det medføre uoverskuelige konsekvenser for hele samfundet, hvis der ikke blev fundet en løsning, som kunne sikre lønmodtagere, pensionister, erhvervsliv osv. mod tab af penge, som står i banken.

Derfor bør der også udfoldes meget store bestræbelser for at redde pengeinstitutter fra en konkurs. Det er i alles interesser, også statens. Selv om jeg kun kan håbe på, at der ikke bliver behov for at iværksætte bankretninger i fremtiden, har debatten sikret, at der ikke fremover vil herske samme usikkerhed om fremgangsmåden som tidligere.

Jeg mener ikke, at der ud fra de foreliggende undersøgelser af hændelsesforløbet er grundlag for at foretage yderligere skridt for at placere et

politisk ansvar, og jeg skal til slut meddele, at CD ikke kan stemme for den af Enhedslisten fremsatte dagsorden og vil undlade at stemme for SF's dagsorden.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil indledningsvis sige, at vi fra Dansk Folkepartis side ikke vil give Enhedslisten utak for at have rejst denne forespørgselsdebat. Det har nogle ordførere gjort tidligere, men vi synes ikke, det er rigtigt, for det kan være fornuftigt nok, at vi her i fuld offentlighed også kan diskutere den type sager. Det har vi gjort tidligere, og det gør vi så igen i dag.

Jeg vil også sige, at der forud for debatten i dag er gået en mængde forarbejde og lavet en mængde undersøgelser, så de banksager, vi diskuterer, efterhånden er rimelig godt belyst. Senest har vi fået advokat Svenning Andersens rapport, som på visse områder er i klar kontrast til den rapport, der blev lavet i Skatteministeriet i foråret.

Når der er noget galt, er det klart, at det skal undersøges, og det skal undersøges til bunds. Men omvendt må man også anerkende, hvis der tages initiativer på baggrund af de undersøgelser, og det er vores opfattelse i Dansk Folkeparti, at skatteministeren har iværksat initiativer på baggrund af de undersøgelser, der er foretaget. Svenning Andersen fastslår, at der ikke kan eller skal gøres politisk ansvar gældende over for hr. Isi Foighel og hr. Anders Fogh Rasmussen, men omvendt er det stadig uklart, hvorvidt der er et ansvar at gøre gældende i embedsværket.

Om det vil jeg sige, at jeg er enig med fru Gitte Seeberg, som gør det klart, at der bør fastholdes en balance mellem den lovgivende magt og den udøvende magt, og at det derfor i bund og grund er ministerens ansvar, hvorvidt der skal gøres ansvar gældende over for embedsværket, og om der skal iværksættes tjenestemandundersøgelser. Men vi har taget til efterretning, at overvejelserne i Skatteministeriet stadig pågår, og at sagerne på dette område ikke er afsluttet.

Vi har også taget til efterretning, at det er fremgået af de besvarelser, der ligger i sagen, at hvis der under tjenestemandssager kommer nyt frem, er det muligt at udvide tjenestemandundersøgelserne igen, så man kan iværksætte undersøgelser over for flere – med undtagelse af en enkelt, som man har frafaldet forbeholdt over for.

Hvad angår de dagsordener, som er foreslået i dagens debat, skal jeg først og fremmest med hensyn til Enhedslistens dagsorden sige, at dagsordenen naturligvis må betragtes som helt uacceptabel, selvfølgelig specielt i forhold til Bikuben, som har fået et fast tilsagn fra Told- og Skattestyrelsen om, at Bikuben kunne få 125,7 mio. kr., som skattemæssigt kunne føres som udgift i Bikubens 1992-regnskab. Det er endvidere fastslået, at det tilsagn, som er givet af Told- og Skattestyrelsen, er givet som et ubetinget fradrag.

Uanset om der er berettiget tvivl om lovligheden af det fradrag – som det jo har været nævnt flere gange – mener vi, at Bikuben som privat aftalepartner skal kunne regne med det tilsagn, som den har fået. Derfor er den usikkerhed, som Enhedslistens dagsorden vil medføre over for Bikuben, helt uanstændig, synes vi i Dansk Folkeparti, og derfor kan vi naturligvis ikke støtte den dagsorden.

Det er omvendt med den dagsorden, som er foreslået af SF: Den kan vi støtte, fordi den giver mulighed for senere at fastsætte og forfølge et politisk ansvar. Forskellige partier har haft forskellige motivationer for at støtte SF's dagsorden. Og det skal siges endnu en gang fra Dansk Folkepartis side, at når vi støtter SF's dagsorden, er det som nævnt på grund af, at der er mulighed for efterfølgende at gøre et politisk ansvar gældende. Det er ikke, fordi vi ønsker at tage initiativ til, at der skal rejses tjenestemandssager. Det mener vi fortsat er skatteministerens bord. Vi mener, det er skatteministeren, der må afgøre, om der inden for hans ressort er mulighed for senere at gøre et tjenstligt ansvar gældende over for ministeriets embedsværk. Men vi støtter altså SF's dagsorden.

Skatteministeren (Carsten Koch):

Jeg skal meget kort takke for debatten i dag. Der har ikke været ført mange nye synspunkter frem, og jeg håber, at vi med denne forespørgsel definitivt får afsluttet hele denne bankdag. Jeg mener, at der er truffet de rigtige foranstaltninger og iværksat en række forvaltningsmæssige tiltag – udsendelse af cirkulærer, præcisering og større uafhængighed af Ligningsrådet – som gør, at vi ikke i fremtiden vil komme i en tilsvarende situation. Og jeg skal garantere for, at jeg vil gøre, hvad jeg kan, for der er ingen, der kan have interesse i det.

Med hensyn til de to dagsordensforslag kan jeg sige, at vi ikke kan tilslutte os det af Enheds-

listen fremsatte dagsordensforslag. Og med de bemærkninger, der er kommet til det af SF fremsatte dagsordensforslag fra bl.a. De Konservervatives ordfører, kan vi meddele, at vi afstår fra at stemme for dagsordensforslaget.

Frank Aaen (EL):

Jeg synes sådan set, det er noget forstemmende, at det er åbenlyst, at et flertal i Folketinget ikke ser noget problem i, at vi har skatteløve, der er så bøjelige, at de kan strækkes i den grad, som er sket, og at der ikke er noget ønske om placere et politisk ansvar for udviklingen. Der er ikke noget ønske om at komme til bunds i den skade, der åbenbart er lidt på demokratiet ved, at der er blevet administreret, som der er, med de økonomiske konsekvenser, det har haft.

Vedrørende det nye cirkulære vil jeg gentage over for skatteministeren, at man altså ikke kan sige, at det nye cirkulære kan anvendes som grundlag for at vurdere lovligheden af mange års praksis på området tilbage i tiden, og samtidig hævde, at cirkulæret er en præcisering, der i fremtiden skal hindre gentagelser. Det hænger ikke sammen.

Må jeg sige om EU-diskussionen, hvor vi ikke har fået mange svar, og hvor vi nærmest har fået at vide, at dette ikke har noget med EU at gøre, at det er et helt uforståeligt synspunkt, når vi ved, at hvis der er tale om ulovlige skattefradrag, er der også tale om ulovlig statsstøtte. Det var derfor, støtten til Spar Nord skulle godkendes i EU, og det var også derfor – går jeg ud fra – at Bikubens fradrag skulle godkendes i EU. Og jeg ville sådan set gerne have haft bekræftet, at alle ulovlige fradrag i givet fald skulle have været notificeret over for EU. Derfor er der selvfølgelig en soleklar EU-vinkel i det, og som andre også har været inde på i debatten, er det selvfølgelig yderst ubehageligt for regeringen, hvis der skulle komme en mængde EU-sager. Men det er altså ikke nogen begrundelse for at undgå at komme til bunds i, hvad det her drejer sig om.

Så vil jeg sige til Venstre og De Konservative, at der helt tydeligt er tale om dobbeltmoral: Når der er tale om en politisk modstander, så er det et groft angreb og en grov personfølgelse, når det dokumenteres, som det er blevet i dag, at daværende skatteminister Isi Foighel, der var fuldt inde i Kronebanksagen, tiltrådte den afgørelse, der blev taget om tilbageføring af de ekstraordinære hensættelser, og gjorde akkurat det samme, som man anklager hr. Ole Stavad for at

have gjort, og når der ikke, når det kommer til stykket, er en eneste selvkritisk bemærkning, ikke et ord, hvor man kritiserer Isi Foighels handling. Det er simpelt hen dobbeltmoral, når det er værst.

Habilitetsdiskussionen vil jeg love at vi får taget op på anden måde. Det er jo blevet så udbredt, at man sætter advokater til at undersøge det ene og det andet – der er efterhånden en hel række tilfælde, hvor vi selv har været tæt på – og vi kan i dag konstatere, at der i regeringen ikke er nogen praksis for, hvordan man vurderer advokaters habilitet, når man sætter dem i gang med at foretage en undersøgelse på statens vegne. Det er et kæmpemæssigt problem, at regeringen åbenlyst ikke har en fast praksis for, hvordan habilitet vurderes i de tilfælde.

Så vil jeg takke for debatten, for trods alt har der været mange udmærkede indlæg om sagen. Jeg skal selvfølgelig beklage, at vi ikke kan få tilslutning til vores dagsorden.

Det er ikke, fordi vi selv er særlig forelskede i den, men det er, så vidt vi kan se, den eneste måde, man kan komme videre på, og jeg vil gerne bruge anledningen her til at opfordre regeringen til af egen drift at tage det op og trække det ulovlige fradrag tilbage, som man har bevilget. Som skatteministeren selv skrev til os i Skatteudvalget i februar måned: Hvis det er ulovligt, kan det trækkes tilbage, uden at der på den måde er tale om at gribe ind i ligningsarbejdet. Det er simpelt hen det, man har myndigheden til, da man selv har foretaget ulovligheden, og det synes jeg man skulle gøre.

Det er ikke, fordi jeg tror, man kommer til at spare penge ved det, eller at man kan vinde sagen og spare det ulovlige fradrag; det er simpelt hen, fordi vi synes, det er afgørende, om Bikuben tildeles et fradrag på basis af praksis eller Bikuben får pengene som erstatning, fordi man gør det ulovlige lovligt, altså trækker det ulovlige tilbage. Det er virkelig vigtigt, at vi får en domstolsafgørelse, der stadfæster ulovligheden i dette tilfælde, men samtidig også får en retlig vurdering af 10 års praksis, for den vil domstolene jo blive nødt til at foretage. Hvis den skal tilkende Bikuben erstatning på baggrund af praksis, bliver den nødt til at foretage en selvstændig vurdering af denne praksis, og dermed får vi en retlig afgørelse af det, vi i dag har haft en diskussion om, nemlig hvordan skattereglerne skal tolkes, og hvordan de er blevet tolket og anvendt i praksis af skattemyndighederne. Jeg synes, det er uanstændigt, hvis

regeringen undlader at bruge lejligheden til at få en retlig afgørelse af det, som lærde advokater og hele Folketinget kan skændes om i timevis.

Lad mig slutte af med at sige, at det altså er det politiske broderskab her i Folketinget, som vi ser så ofte, det træder sammen, når dets fælles interesser er på spil, og så stemmes der bare, og så kan man på den måde få lagt låg på en sag. Jeg skal bare love for vores vedkommende, at det låg, der nu bliver lagt på den i dag, skal vi nok sørge for bliver blæst af igen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 21 af Frank Aaen (EL) (se foran) forkastedes, idet 6 (EL) stemte for, 107 (S, V, KF, RV, FP, CD og DF) imod; 9 (SF) stemte hverken for eller imod.

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 22 af Kjeld Rahbæk Møller (SF) (se foran) vedtoges med 74 stemmer (V, KF, SF, FP, EL og DF); 49 (S, RV og CD) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 97: Forslag til lov om ophævelse af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger. (Ophævelse af grammofonpladeafgiften).
Af skatteministeren (Carsten Koch).
(Fremsat 29/11 95).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Anna-Marie Hansen (S):

Lovforslag nr. L 97 går ud på at ophæve afgiften på grammofonplader og compactdiske, og lovforslaget er en konsekvens af Folketingets vedtagelse af beslutningsforslag nr. B 117, hvor et flertal pålagde regeringen at fremsætte et lovforslag om at ophæve afgiften på grammofonplader og compactdiske inden den 1. januar 1996.